

Startnotitie participatie Natuur- en Landschapsvisie Meierijstad

Beantwoording vragen van de raadsfracties (25 februari 2020)

Algemeen

Nog voor de coronacrisis zijn door de raadsfracties vragen gesteld in reactie op de Startnotitie participatie Natuur- en Landschapsvisie Meierijstad (hierna: startnotitie). In deze memo volgt de beantwoording van de vragen.

Vragen

Raadsfractie: VVD

1. Uiteindelijk bepaalt Kragten met de gemeente wie deelnemen aan de werksessies. Waarop worden deelnemers geselecteerd en welk mandaat en welke beslissingsbevoegdheid krijgen zij mee?

Antwoord

De deelnemers aan de werksessies (werkbijeenkomsten) zijn de leden van de interne (ambtelijke) werkgroep, de leden van de externe werkgroep, Kragten en betrokken en/of geïnteresseerde inwoners/ondernemers/gebruikers die zich voor de werkbijeenkomsten hebben aangemeld. De interne (ambtelijke) werkgroep en Kragten bepalen uiteindelijk wie er van de aanmelders kunnen deelnemen in verband met omvang en werkbaarheid. Bij het uitnodigen van de deelnemers wordt rekening gehouden met de vraag of bepaalde thema's en/of gebieden niet onderbelicht zullen zijn.

Niemand heeft mandaat en/of beslissingsbevoegdheid. We gaan met elkaar in discussie over onze leefomgeving en de keuzes hierin worden niet door één of enkele personen gemaakt. Er wordt getracht aan de hand van de discussie tot een keuze/afweging te komen. Mocht dit niet lukken dan zullen de leden van de interne (ambtelijke) werkgroep een keuze/afweging maken. Het discussiepunt wordt uiteraard gedeeld met het college en uiteindelijk de raad.

Raadsfractie: CDA

1. De inhoudelijke kaders van het participatieproces?

Er wordt gesteld dat de natuur- en landschapsvisie zich richt op de 'groen ontwikkeling' van het buitengebied en niet te beschouwen is als structuurvisie / omgevingsvisie. Wel geeft men aan dat de visie één van bouwstenen van de omgevingsvisie is, die de gemeente Meierijstad in het kader van de nieuwe omgevingswet gaat opstellen.

In de punten die genoemd worden in de RIB(3 september 2019), om te komen tot een afgewogen visie over een Vitaal Buitengebied, is de natuur en landschapsvisie hier een onderdeel van. Het kan daarom niet zo zijn dat dit onderdeel apart wordt vastgesteld, zonder dat er getoetst is of dit past in de programma onderdelen van Vitaal Buitengebied. Dit past ook niet in de geest van de omgevingsvisie. Dit hoort geen optelsom te zijn van aparte bouwstenen, maar juist een integrale afweging te zijn. Met deze aanpak vindt deze integrale afweging niet plaats en strook daarmee niet met de aanpak van een omgevingsvisie.

Antwoord

De Natuur- en Landschapsvisie is een sectorale visie die in de geest van de Omgevingswet 'samen met de omgeving' wordt geformuleerd. Dat betekent niet dat we helemaal geen oog hebben voor andere sectoren en ontwikkelingen in het buitengebied maar de absolute nadruk van deze visie ligt op het 'groene buitengebied'. Ook voor andere sectoren (zoals, wonen, erfgoed, duurzaamheid, mobiliteit en recreatie) worden/zijn vergelijkbare, sectorale visies gemaakt.

De Natuur- en Landschapsvisie is één van de bouwstenen van de Omgevingsvisie. Het proces wordt zo ingestoken dat de ontwerp Natuur- en Landschapsvisie klaar is voordat de ontwerp-omgevingsvisie wordt afgerond. Dit om te zorgen dat het onderdeel 'Natuur en Landschap' voldoende is belicht, voordat het wordt vertaald in de uiteindelijke omgevingsvisie.

2. De proceskaders voor participatie?

Bij de genoemde proceskaders missen we een belangen afweging, als het gaat over de agrarische belangen in het buitengebied. De vraag is op welke manier men kan garanderen dat deze voldoende in beeld zijn in dit traject. (Evenwicht door tegenwicht ??) Hoe meer versnippering er van kleine clubs is, met hoe meer mensen ze deel mogen nemen in dit traject. Dit lijkt niet terecht. Onderscheid daarom doelgroepen, zoals natuur, heemkunde, waterschap, landbouw etc. Laat elke groep met 3 mensen meepraten, ongeacht over hoeveel clubs het gaat. Het is aan de doelgroepen zelf om een voor hen geaccepteerde afvaardiging in te zetten.

Antwoord

In de externe werkgroep wordt onderscheid gemaakt in de volgende doelgroepen:

- *Recreatie: Verenigde Recreatieondernemers Meierijstad*
- *Natuur en landschap: Platform Natuur en Landschap (IVN Veghel, IVN Sint-Oedenrode, Roois Landschap en NMC Schijndel)*
- *Water: Waterschap Aa en Maas en Waterschap De Dommel*
- *Milieu: Brabantse Milieufederatie*
- *Agrariërs: ZLTO*
- *Erfgoed: Platform Erfgoed Meierijstad (heemkundeverenigingen)*
- *Ondernemers: Platform Ondernemers Meierijstad*
- *Beheer: Brabants Landschap en Staatsbosbeheer*

Van elke doelgroep kunnen twee personen zitting nemen. Zo komen we tot een evenwichtige samenstelling. Daarbij is er geen sprake van 'één persoon, één stem' maar van een integrale discussie en afweging. Er wordt getracht aan de hand van de discussie tot een keuze/afweging te komen. Mocht dit niet lukken dan zullen de leden van de interne (ambtelijke) werkgroep een keuze/afweging maken. Het discussiepunt wordt uiteraard gedeeld met het college en uiteindelijk de raad.

3. Aanvullende kaders om rekening mee te houden?

De aanvullende kaders zijn wat ons betreft te beperkt en de afweging vind plaats in een te kleine groep. Zoals al aangegeven kan dit niet zonder een brede afweging, dit kan alleen als deze visie onderdeel is van de totaal visie vitaal buitengebied. Niet alleen met betrokken burgers, maar zeker met belanghebbenden en grondeigenaren.

Antwoord

De aanvullende kaders worden gevormd door het beleid van gemeente Meierijstad (waaronder een aantal thema's uit project Vitaal Buitengebied), waterschap De Dommel, waterschap Aa en Maas en provincie Noord-Brabant. Het beleid van deze vier overheden vormt ons inziens het juiste kader (vertrekpunt) om (op voorhand) rekening mee te houden.

De Natuur- en Landschapsvisie is een sectorale visie die samen met alle stakeholders wordt geformuleerd en onderdeel wordt van de integrale afweging die in het kader van de omgevingsvisie gaat plaatsvinden. Daarbij is er altijd de mogelijkheid voor belanghebbenden en grondeigenaren om te reageren op de ontwerp-omgevingsvisie die officieel ter inzage wordt gelegd.

4. Betrokkenen bij het proces?

De natuur- en landschapsvisie is een onderdeel dat bepalend is voor de invulling van het totale buitengebied. Als we nu kijken naar het voorliggende voorstel om te komen tot de samenstelling van een externe werkgroep, dan is die wel erg breed ingestoken op mensen die wensen hebben over de invulling van het buitengebied. De meesten hebben echter geen economisch belang of zijn eigenaar van gronden in het buitengebied. Dat praat voor mensen erg gemakkelijk. Zij ervaren niet de consequenties van het vast te stellen beleid.

Als er maar een vertegenwoordiger vanuit de ZLTO voor zou worden uitgenodigd, is dat een erg scheve verhouding.

Antwoord

Zie het antwoord bij vraag 2.

Daarnaast een vraag over de besluitvorming ten aanzien van deze notitie. In het eerste stuk wordt gezegd dat B&W en de gemeenteraad een besluit nemen over deze notitie/ visie. In deze paragraaf (5) wordt gesteld dat het aan het college van B&W is en de raad er pas over beslist als het onderdeel is van de omgevingsvisie. Deze stappen m.b.t. de besluitvorming gaan te snel. De natuur- en landschapsvisie, wordt in de raadsinformatiebrief m.b.t. vitaal buitengebied als onderdeel 9 genoemd in het kader van de totaal op te stellen visie Vitaal Buitengebied. De beoordeling hoort dan ook deel uit te blijven maken van de totaalvisie m.b.t. Vitaal Buitengebied. Deze totaalvisie staat vermeld in het coalitieakkoord op blz. 10 en we zien deze integrale afweging graag tegemoet. De voorgestelde werkwijze voldoet niet aan de afspraken!

Antwoord

Insteek van het project Vitaal Buitengebied was losse (sectorale) kaders. Er is niet gekozen voor een integrale visie voor het gehele buitengebied. Dit was al met de wetenschap dat er één integrale omgevingsvisie ging volgen. De Natuur- en Landschapsvisie wordt een bouwsteen in de omgevingsvisie. In dit geval wordt alleen de omgevingsvisie aan de raad voorgelegd voor vaststelling. Met de opstelling van de Natuur- en Landschapsvisie wordt gewaarborgd dat natuur en landschap een volwaardige plek krijgen in de integrale omgevingsvisie. Dit is voor andere sectorale visies (bv. woonvisie, visie recreatie en toerisme, detailhandelsvisie) al gebeurd.

Welke meerwaarde denkt men nog te halen met lokale werkbijeenkomsten als er gericht wordt uitgenodigd?

Antwoord

De lokale werkbijeenkomsten zijn bedoeld om meer op detail in te kunnen zoomen op een bepaald deel van de gemeente. Daarbij wordt naast de leden van de interne (ambtelijke) werkgroep en de leden van de externe werkgroep ook de mogelijkheid geboden voor inwoners/ondernemers/gebruikers van een bepaald deelgebied om zich aan te melden. Als er heel veel aanmeldingen binnenkomen, zullen we sommige aanmelders mogelijk moeten teleurstellen in verband met omvang en werkbaarheid.

5. Welke aanpak kiezen we?

Een belangrijk onderdeel in deze visie is zowel inrichting als gebruik van het buitengebied. Hoe vindt de afstemming van deze visie plaats in de totaalvisie Vitaal Buitengebied?

Antwoord

Zie het antwoord bij vraag 4, 2de alinea

Op welke wijze wordt deze visie gecommuniceerd met inwoners/ eigenaren van het buitengebied?

Antwoord

Het proces wordt breeduit gecommuniceerd richting inwoners/ondernemers/gebruikers. Er wordt gebruik gemaakt van de gangbare sociale media. Daarnaast wordt er een webpagina met relevante informatie ingericht.

6. Taakverdeling/rolverdeling van College en de Gemeenteraad

Als CDA fractie zijn wij dus duidelijk van mening dat de natuur- en landschapsvisie een onderdeel moet zijn van de totaalvisie Vitaal Buitengebied. Als onderdeel 'van' kunnen de juiste keuzes worden gemaakt. Door het nu, zoals voorgesteld wordt, het als bouwsteen vast te gaan stellen, vind er geen integrale afweging plaats.

Hierbij worden andere / agrarische belangen die spelen in het buitengebied onvoldoende meegewogen. Alle bouwstenen leggen afzonderlijk het buitengebied dicht en er is geen ruimte meer voor een integrale afweging. Dit staat haaks op de gedachte van een omgevingsvisie.

Daarnaast stellen we voor dat de visie door de Raad wordt vastgesteld!

Antwoord

De Natuur- en Landschapsvisie wordt onderdeel van de – allesomvattende - Omgevingsvisie, net als een aantal andere visies die op dit moment worden opgesteld (o.a. mobiliteitsvisie en sociaaleconomische visie). Bij het formuleren van de omgevingsvisie worden alle visies over elkaar gelegd. Dit zal ook gebeuren met de Natuur- en Landschapsvisie. Dit wil niet zeggen dat in de Natuur- en Landschapsvisie geen rekening wordt gehouden met agrarische belangen.

Raadsfractie: HART

1. In de eerste concept-startnotitie was er bovenmatig veel aandacht voor de inhoud en weinig voor het proces. Dit keer is het tegenovergestelde het geval. Hoewel in dit stadium van de fracties slechts een reactie wordt gevraagd op het proces, lijkt ons een beschrijving wenselijk van wat een natuur- en landschapsvisie behelst. Tip: neem in enkele alinea's een samenvatting van de landschapsanalyse op. Die analyse zou als bijlage zijn te vinden bij de notitie, lezen we – we troffen hem echter niet aan.

Antwoord

In de Startnotitie is een alinea toegevoegd waarin wordt beschreven wat een Natuur- en Landschapsvisie behelst. Daarnaast is de landschapsanalyse alsnog als bijlage opgenomen.

2. De schrijvers lieten zich verleiden tot nogal wat gemeenplaatsen, containerbegrippen en jargon en daardoor mist het stuk scherpte. Zo gaat het een paar keer over het 'ophalen' van informatie. Ook lezen we over 'lading geven aan natuur en landschap' en dat een nog te produceren document 'richting geeft'. Ons dunkt dat dit soort omschrijvingen te vaag is en leidt tot misverstanden en valse verwachtingen.

Antwoord

Om misverstanden en valse verwachtingen te voorkomen zal een aantal termen worden aangescherpt.

3. Hart is het oneens met deze tekst: *'Bij besluitvorming over trajecten die een participatieproces hebben doorlopen, kan de gemeente Meierijstad zich beperken tot het verifiëren en valideren van de kwaliteit van proces en producten maar ook tot het afwegen van het algemeen belang. Het is daarmee mogelijk dat een besluit op onderdelen kan afwijken van de uitkomsten van het participatietraject. Uitleg over de redenen waarom het college of de gemeenteraad heeft besloten om af te wijken van de uitkomsten van het participatietraject, is dan noodzakelijk.'* De uitkomst kan niet afwijken van afwegingen of kaders, zolang die piketpaaltjes maar aan het begin van het traject worden geslagen. Door vooraf kaders te stellen – ook en vooral die met betrekking tot het algemeen belang – krijgen de deelnemers behalve invloed ook zeggenschap. Sterker: dit is de kern van het idee om de raad vooraf en niet achteraf te laten besluiten.

Antwoord

De tekst die wordt opgevoerd is letterlijk overgenomen uit het format van de Gemeente Meierijstad voor de Startnotitie participatie. Ondanks dat piketpaaltjes aan het begin van het proces worden geslagen heeft de raad de mogelijkheid om op basis van algemeen belang af te wijken van de uitkomsten van het participatietraject. Dit doet zich in dit geval zeker voor, omdat de Natuur- en Landschapsvisie onderdeel wordt van de – allesomvattende – omgevingsvisie. Bij de integratie van de sectorale visies in een omgevingsvisie moeten mogelijkerwijs keuzes worden gemaakt.

4. Het participatieproces lijkt beperkt te blijven tot het 'ophalen' van meningen en kennis, waarna de beleidsmakers (ambtenaren, College en gemeenteraad) doen wat ze zelf denken te moeten doen. In de optiek van Hart moeten de deelnemers van het participatieproces niet zozeer meningen spuien, maar met elkaar in debat gaan. Moeten ze in onderling overleg belangen laten botsen en er onder deskundige procesbegeleiding samen uitkomen. Het voldoet niet om het te laten bij 'informereren, ophalen, verdienen en aanscherpen'.

Antwoord

Het participatieproces is niet alleen informeren en ophalen. Tijdens de drie werkbijeenkomsten is het de bedoeling dat men onder leiding van een voorzitter met elkaar aan de slag gaat om samen te bepalen hoe ons landschap er uit moet gaan zien en welke maatregelen hiervoor moeten worden genomen. Dit doen we aan de hand van Microsoft Whiteboard. Dus niet alleen maar informeren en ophalen, maar ook van gedachten wisselen over de toekomst van onze leefomgeving en juist de discussie gemotiveerd voeren.

5. Het lijkt erop dat het participatieproces wordt gevoerd door mensen die zich aanmelden. Met enige klem pleiten we ervoor dat de gemeente zich verantwoordelijk voelt voor een zo breed en heterogeen mogelijk gezelschap en dat gemiste groepen actief worden benaderd, gestimuleerd en gefaciliteerd om deel te nemen. Voorkomen moet worden dat de 'usual suspects', vergadertijgers en partijen met louter zakelijke belangen de boventoon voeren.

Antwoord

We willen voorkomen dat 'vergadertijgers en partijen met louter zakelijke belangen in het participatietraject de boventoon voeren'. Vandaar dat we mensen die minder goed thuis zijn in de digitale wereld ook de mogelijkheid bieden om een fysieke afspraak te maken op het gemeentehuis, waarbij de op dat moment geldende corona-maatregelen in acht worden genomen.

Raadsfractie: HIER

1. We zien POM en Heemkunde als gewaardeerde extra stakeholders

Antwoord

POM en Heemkunde (Platform Erfgoed Meierijstad) zijn uitgenodigd voor de externe werkgroep.

2. We zien toegevoegde waarde om niet alleen informatie uit adressen te halen als ook hoedanigheid ze meepraten

Antwoord

De eerste digitale bijeenkomst aan de hand van het programma Maptionnaire is bedoeld om op te halen. De drie daaropvolgende werkbijeenkomsten zijn bedoeld om ook mee te praten. De deelnemers aan de werkbijeenkomsten zijn de leden van de interne (ambtelijke) werkgroep, de leden van de externe werkgroep, Kragten en betrokken en/of geïnteresseerde inwoners/ondernemers/gebruikers die zich voor de werkbijeenkomsten hebben aangemeld. De interne (ambtelijke) werkgroep en Kragten bepalen uiteindelijk wie er van de aanmelders kunnen deelnemen in verband met omvang en werkbaarheid. Bij het uitnodigen van de deelnemers wordt rekening gehouden met de vraag of bepaalde thema's en/of gebieden niet onderbelicht zullen zijn.

3. We willen graag inzage in alle rapportage van bijeenkomsten en voortgangsrapportage

Antwoord

We gaan voor een open en transparant proces met betrekking tot het opstellen van de Natuur- en Landschapsvisie. Er wordt een webpagina ingericht met daarop alle relevante informatie (verslagen, rapportages, enz.).

4. Ons inziens ontbreekt de samenhang met andere onderwerpen in buitengebied, bv mobiliteit-woningbouw-energie

Antwoord

De Natuur- en Landschapsvisie wordt onderdeel van de – allesomvattende - Omgevingsvisie, net als een aantal andere visies die op dit moment worden opgesteld (o.a. mobiliteitsvisie en sociaaleconomische visie). Bij het formuleren van de omgevingsvisie worden alle visies over elkaar gelegd. Dit zal ook gebeuren met de Natuur- en Landschapsvisie. Dit wil niet zeggen dat in de Natuur- en Landschapsvisie geen rekening wordt gehouden met andere onderwerpen, zoals energie en vrijkomende agrarische bebouwing.

5. Hoe worden conclusies en voorstellen "gewogen" m.a.w. is 1 persoon 1 stem

Antwoord

Er is geen sprake van 'één persoon, één stem' maar van een integrale discussie en afweging. Er wordt getracht aan de hand van de discussie tot een keuze/afweging te komen. Mocht dit niet lukken dan zullen de leden van de interne (ambtelijke) werkgroep een keuze/afweging maken. Het discussiepunt wordt uiteraard gedeeld met het College en uiteindelijk de raad.

6. Komt de onderlinge samenhang tussen de diverse natuurgebieden middels bv ecologische verbindingzone aan bod

Antwoord

In de Natuur- en Landschapsvisie wordt ook gekeken naar de (ecologische) verbindingzones tussen de diverse natuurgebieden.

7. Bij nader inzien is dit een lastig onderwerp om los van andere politieke visies te komen tot een gewogen startnotitie

Antwoord

Het gaat in dit geval om de sectorale Natuur- en Landschapsvisie In de - allesomvattende - Omgevingsvisie vindt de weging plaats van de verschillende sectorale visies. Dit kan betekenen dat een deel dat in het kader van de Natuur- en Landschapsvisie wordt bestempeld als natuur uiteindelijk toch een andere invulling kan krijgen.

8. Hoe blijft de raad aangesloten tijdens het traject, zijn alle bijeenkomsten openbaar en wordt raad uitgenodigd en niet op donderdag

Antwoord

In verband met de huidige maatschappelijke omstandigheden verschuift het participatieproces van een fysiek proces naar een digitaal proces. Voor dit digitale proces wordt een webpagina ingericht. Voor de afsluitende presentatie van de ontwerp-omgevingsvisie wordt gebruik gemaakt van een webinar. Deze webinar zullen we niet op een donderdag plannen.

9. Worden andere visies en documenten meegenomen in dit traject bv rapport wind en zon, en de komende raadsvoorstellen zoals kwaliteitskader teeltondersteunende

Antwoord

Zie het antwoord bij vraag 7

10. Worden plannen van provincie meegenomen bv extra natuur - bomen etc

Antwoord

In de Natuur- en Landschapsvisie wordt ook gekeken naar de plannen van de provincie.

11. Wordt een verzameling van inbreng van de diverse partijen eerst besproken voordat we volgende stap nemen

Antwoord

We betrekken de raad bij het digitale proces. Er worden in dit geval geen tussenproducten opgeleverd. Alleen het eindrapport wordt gedeeld. Besluitvorming is onderdeel van de integrale omgevingsvisie.

12. In notitie staat dat 6 feb, dus donderdag, de externe werkgroep natuur en landschap al bij elkaar komt. In dezelfde notitie staan dus meerdere data op donderdag gepland, daar kunnen de raadsleden die eventueel als toehoorder aanwezig willen zijn niet bij zijn

Antwoord

Het eerste overleg met externe werkgroep heeft inmiddels plaatsgevonden. In het vervolg zullen digitale bijeenkomsten, waar ook raadsleden aan deel kunnen nemen, bij voorkeur niet op donderdag worden gepland.